



درس هشتم بعد فرهنگی هویت ایران

هویت ایرانی در گذر زمان چه تحولاتی به خود دیده است؟

افراد معمولاً خود را باویژگی هایی، مانند نام، سن، شغل، ثروت، قدرت، قیار خانوادگی، مهارت ها، علایق، هنرها، دانش، خلق، ایمان و اعتقاد می شناسند و به دیگران معرفی می کنند.

گروه ها، اقوام، ملت ها و امت ها نیز خود را باویژگی هایی هم جوں سرزمین، جمیعت، اقتصاد، سیاست، تاریخ، فرهنگ و ... می شناسند و به دیگران معرفی می کنند.

ایران و ایرانی با چه ویژگی هایی شناخته می شوند؟ اسلام چه تأثیری در هویت ایرانی داشته است؟

جهان سر به سر زیر دست من است ندادند شیر زیان را به کس به نیکی ندارند از بد هراس کنام پلنگان و شیران شود بدین بوم و بر زنده یک تن مباد جهان بر بداندیش، تنگ آوریم از آن به که کشور به دشمن دهیم اگر کُشت خواهد تو را روزگار	ندانی چو ایران نشست من است هنر نزد ایرانیان است و بس همه یکدلا ناند یزدان شناس دریغ است ایران که ویران شود چو ایران نباشد تن من مباد همه روی یکسر به جنگ آوریم اگر سر به سر تن به کشن دهیم چه نیکوتراز مرگ در کارزار
فردوسی در این ایيات چه تصویری از هویت ایرانی ارائه می کند? (فردوسی)	

هویت ایرانی قبل از ظهرور اسلام، چگونه بوده است؟ سوم نهایی خرداد 99

پیش از اسلام، اقوام مختلف ایرانی چگونه هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند؟ خرداد 97

ایران سرزمینی است که بیش از هفت هزار سال قدمت دارد. در این سرزمین، همواره اقوام مختلفی زندگی کرده‌اند. هویت ایرانی قبل از ظهرور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. روایتی از این هویت را در شاهنامه فردوسی می‌توان دید.

بیش از اسلام، اقوام مختلف ایرانی، با آنکه هویت‌های قومی متفاوتی داشتند، در عقاید و ارزش‌های زرتشتی، که با باورهای اساطیری درآمیخته بود، مشترک بودند و بر این اساس، هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند. هویت فرهنگی ایرانیان پس از آشنایی با اسلام و پذیرفتن آن چه تغییری پیدا کرد؟ خرداد 98

ایرانیان پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند و با یذیرش عقاید و ارزش‌های اسلامی، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد.

فارسی دری از دیرباز به عنوان زبان سیاسی دربار ایران، زبان رسمی مشترک اقوام مختلفی بود که در سرزمین یهناور ایران زندگی می‌کردند. این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام نیز مزهای امیراتوری‌های گورکانی و عثمانی را در نوردید و در مناطق مختلف جهان اسلام، از هندوستان و تبت تا آسیای صغیر و شبه جزیره بالکان، گسترش یافت. فردوسی، مولوی، سعدی، حافظ و دیگر حکیمان و شاعران ایرانی خدمات بی‌نظیری انجام دادند که موجب گسترش زبان فارسی در جهان اسلام شد. ایرانیان مسلمان معارف و هنرهایی تولید کردند که مسلمانان برای دستیابی به آنها نیازمند آموختن زبان فارسی بودند.

چرا "فارسی دری" در مناطق مختلف جهان اسلام گسترش یافت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام مطرح شد؟ خرداد 96
زبان فارسی چگونه توانست به زبان دوم جهان اسلام تبدیل شود؟ شهریور 99

ماید برای رواج زبان فارسی در دنیا و گسترش جغرافیای آن تلاش کنیم تا این زبان در موضع قدرت قرار بگیرد و بتواند بخش عظیمی از مدنیت کل شنیعه عالم را که با خود به همراه دارد، به دنیا ارائه دهد.

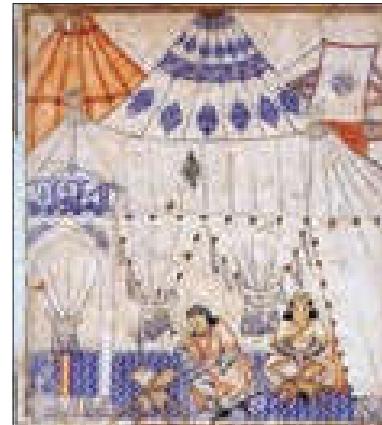
ملت ماید به جایی برسد که دانش پژوهان عالم برای اینکه به قله‌های علم دست پیدا کنند، مجبور باشد زبان فارسی یاد بگیرند. برای پنجاه سال آینده برنامه ریزی کنید و هدف را این قرار بدهید که کشور شما یکی از مراجع عده و درجه اول علمی دنیا بشود؛ به طوری که اگر کسی خواست باتازه‌های دانش آشنا شود، مجبور باشد زبان ملی شمارا یاد بگیرد.

روایتی از هویت ایرانی، بعد از ظهرور اسلام را در شاهنامه می‌توان دید. **غلط**
روایتی از هویت ایرانی، قبل از ظهرور اسلام را در شاهنامه می‌توان دید. **صحیح**

جوامع اسلامی از جمله ایران، با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف موافقه شده اند؛ جهان اسلام چگونه با این هجمه ها مقابله کرد؟ (ذکر دو مورد) شهریور ۹۹

جوامع اسلامی، از جمله ایران، در طول تاریخ اسلامی خود با هجوم نظامی و سیاسی اقوام مختلف موافقه شده اند. جهان اسلام چگونه با این هجمه ها مقابله کرد؟ (مسلمانان در سده های مختلف، یا مانند آنچه در جنگ های صلیبی گذشت، مهاجمان را دفع کردند و یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند. اما مواجهه فرهنگ

دی ۹۳ جدید غرب با جوامع و فرهنگ اسلامی تجربه جدیدی است که هنوز به یایان خود نرسیده است.



■ به دستور غازان خوان شهادتین (لا اله الا الله، محمد رسول الله) بر دوسوی سکه ها ضرب شد. روى آورده و اسلام را دين رسمي اعلام کرد.

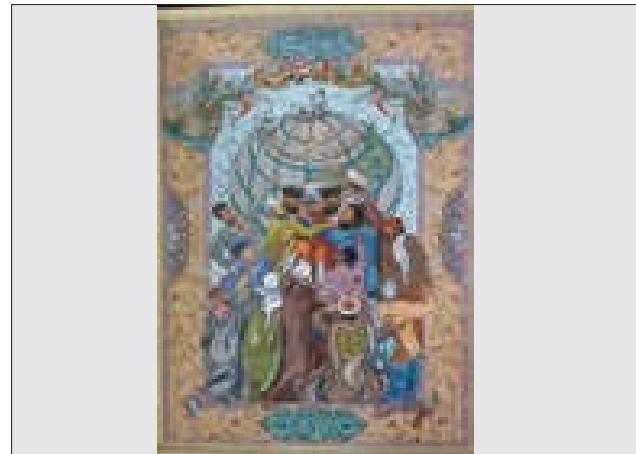
بخوانیم و بدانیم

مسائل مشترک اسلام و ایران هم برای اسلام افتخارآمیز است هم برای ایران. دین اسلام به حکم محتوای غنی خود ملتی باهوش و متمن و صاحب فرهنگ را شیفته خود ساخته است و ملت ایران به حکم روح حقیقت خواه، بی تعصّب و فرهنگ دوست خود، بیش از هر ملت دیگری در برابر حقیقت خضوع کرده و در راهش فداکاری نموده است. تمدن ایران قبل از اسلام یکی از پایه های تمدن اسلامی است. اسلام به تمدن ایران، حیاتی تازه بخشید و تمدن ایران جانی تازه و شکلی تازه گرفت. اسلام توحید را در متعالی ترین شکلش به ایرانی و غیر ایرانی آموخت. اصل توحید را پایه اصلی قرار داد که علاوه بر مبنای فلسفی خود، محرك و مشوق فکر و اندیشه است. ایرانی در دوره اسلامی نبوغ فکری و علمی خود را در اعلی درجه نشان داد. ایرانیان در تولید علم و فرهنگ در تمدن اسلامی در رشته های قرائت و تفسیر، حدیث و روایت، فقه و فقاهت، کلام، فلسفه و حکمت، عرفان و تصوف، ذوق، احسان، هنر و فن از سرآمدان مسلمانان بودند. ایرانیان در نشر و تبلیغ، در سرگذاشت و فداکاری برای اسلام خدمات بسیار شایانی کرده اند؛ خدماتی از روی صمیمیت، اخلاص و ایمان. ایرانیان شریعت اسلام را به کشمیر، هند، چین، جنوب شرق آسیا، آفریقا شرقی و مغرب و شمال آفریقا و از آنجا تا اندلس برداشتند. ایرانیان چندین برابر جمعیت خود، مردم سایر جوامع را مسلمان کرده اند. زبان فارسی بیش از هر چیز دیگری در خدمت اسلام بوده و این خدمات چهارده قرن دوام داشته است.

(خدمات متقابل اسلام و ایران، شهید مرتضی مطهری)

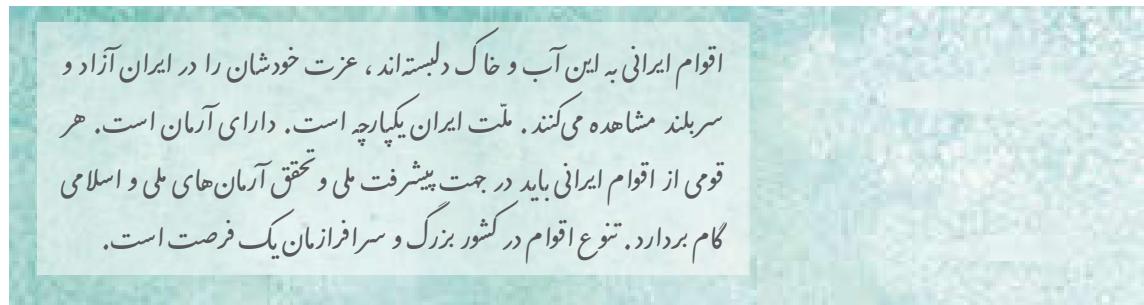
تصویری که مستشرقان از هویت جامعه اسلامی القا می کردند، چگونه بود؟ شهریور 95
مستشرقان چه تصویری از جوامع اسلامی ارائه کردند؟ خرداد 98
چه عاملی امت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم کرد؟ دی 97

در نخستین رویارویی‌ها، قدرت سیاسی و نظامی جوامع غربی، جوامع اسلامی را به خود باختگی دی 98
شهریور 99 فرهنگی، دیگار ساخت و این امر سبب شد، تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جوامع اسلام القا می کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند.
در دیدگاه مستشرقان^۱، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری نیست، بلکه دنیوی خرداد 99 است. این هویت در قالب عنوانی قوم گرایانه و ناسیونالیستی^۲ به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می‌شود و امت و ملت اسلامی، را به اقوام مختلف، نظیر ترک و عرب و فارس، تقسیم می‌کند.



■ تمبر منتشر شده در مصر با پرچم کشورهای عربی با نوشته «جامعه الدول العربية»

تابلو فرش ایرانی با موضوع وحدت مسلمانان که در آن اقوام و ملل مختلف مسلمانان را نشان می‌دهد؛ همگی به سمت خانه کعبه و آیه «واعتصموا بحبل اللهِ جمِيعاً و لاتفرقوا» دست بلند کرده‌اند و بالاتر از پرچم کشورهای مسلمان، آیه «هذا امتكم امةً واحدةً» نقش بسته است.



اقوام ایرانی به این آب و خاک دلبسته‌اند، عزت خودشان را در ایران آزاد و سر بلند مشاهده می‌کنند. ملت ایران یکپارچه است. دارای آرمان است. هر قومی از اقوام ایرانی باید در جهت پیشرفت ملی و تحقق آرمان‌های ملی و اسلامی کام بردارد. تنوع اقوام در کشور بزرگ و سرافرازیان یک فرصت است.

چهار مورد از کتبی که متغیران ایرانی از دهه سی به بعد در نقد رویکرد تقليدي به فرهنگ غرب نوشته اند را نام ببرید. شهریور 97 و خرداد 99 و شهریور 99

متغیران ایرانی از دهه سی شمسی، به بعد، در نقد رویکرد تقليدي به فرهنگ غرب و هویت‌های دی 98

کاذبی، که از این طریق ساخته شده بود، کتاب‌های متعددی تدوین کرده‌اند که غرب‌زدگی، بازگشت به خویشتن، خدمات متقابل اسلام و ایران و همچنین فطرت از جمله آنهاست. جلال آن احمد دکتر علی شریعتی شهید مطهری

۱- مستشرقان یا شرق‌شناسان به جمیع از محققان غربی گفته می‌شود که از منظر فرهنگ غرب و با اهداف و مواضع غربی، جوامع شرقی و میراث فرهنگی آنها را مطالعه می‌کنند.

۲- ناسیونالیسم به مجموعه‌ای از باورها و نمادها گفته می‌شود که دلبستگی و تعلق خاطر به ملت و عناصر تشکیل‌دهنده آن از قبیل سرزمنی، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر به چنین عناصری، آرمان اساسی انسان‌ها محسوب می‌شود.

چگونه امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی عرصه‌ی مهمترین منازعه هویتی می‌شوند؟

۱ [امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی با عبور از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع، تعامل فرهنگی را از سطح محققان و مولدان فرهنگی به عموم کاربران و مصرف‌کنندگان فرهنگی منتقل کرده است^۲ و از سوی دیگر تعامل فرهنگی را از سطح نمادها و هنجارها به عمق عقاید و ارزش‌ها می‌کشاند. بدین‌وسیله عقاید، ارزش‌ها و فرهنگ‌های توحیدی، اسطوره‌ای و دنیوی با کمیت و کیفیت نابرابر در دسترس همه قرار می‌گیرند و بدین ترتیب رسانه‌ها و فضای مجازی عرصه‌ی مهم‌ترین منازعه هویتی می‌شوند.]

فضای مجازی چه فرصت‌ها و تنگناهایی برای ساماندهی درست این منازعه هویتی دارد؟ ما برای پاسداری از هویت فرهنگی خود چه ظرفیت‌های بالقوه و بالفعلی داریم؟ برای حفظ و بسط هویت فرهنگی خودمان در سطح فردی و اجتماعی (محلی و ملی) منطقه‌ای و جهانی چه تکالیفی داریم؟ شما چه پیشنهاداتی دارید؟

انقلاب اسلامی چه تأثیری بر هویت ایرانی دارد؟

انقلاب‌ها از مهم‌ترین تحولات در هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند. یکی از مهم‌ترین بحث‌ها درباره هر انقلاب، دستاوردها و پیامدهای آن است. پیامدهای انقلاب را به شیوه‌های مختلفی دسته‌بندی می‌کنند؛ مثلًا پیامدهای کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت، یا پیامدهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی. یکی از مهم‌ترین پیامدهای انقلاب، تحولات هویتی است. انقلاب اسلامی چه تأثیری بر هویت ایران و ایرانی داشته و تأثیرات هویتی آن بر جهان چه بوده است؟



■ آرم‌های انقلاب اسلامی ایران با آرم‌های انقلاب فرانسه و روسیه متفاوت است. انقلاب ۱۹۱۷ روسیه با شعار زنان، صلح، زمین به سرنگونی، روسیه تزاری و بریان، اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، انجامید. شعار انقلاب فرانسه آزادی، برآبری و برادری بود و به تغییر نظام سلطنتی به جمهوری منجر شد. با انقلاب اسلامی ایران، نظام شاهنشاهی به جمهوری اسلامی تغییر یافت.

برقراری روابط پایدار میان اعضای جامعه، نیازمند مکان و سرزمین است. مکان، زمینه ارتباط افرادی را که عقاید و ارزش‌های مشترک دارند، فراهم می‌آورد. بهمین دلیل برای مردمی که با هم زندگی می‌کنند، سرزمین یا وطن، ارزشی متفاوت از سایر مکان‌ها پیدا می‌کند و احساس خاصی در آنها به وجود می‌آورد، به گونه‌ای که گاه دفاع از آن را تا پای جان وظیفه خود می‌دانند. سرزمین، بعد جغرافیایی هویت جامعه را می‌سازد. افرادی که مدت زیادی با هم زندگی کرده‌اند، سرگذشت و سرنوشت مشترکی پیدا می‌کنند که به صورت خاطره جمعی و مشترک درمی‌آید و از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد. این خاطره در گذر زمان، متراکم و مستحکم می‌شود و بُعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

بازگشت ایران به اسلام در سده اخیر، چه ابعادی داشت؟ شهریور ۹۴

انقلاب اسلامی ایران حاصل یک قرن مقاومت هویت اسلامی - ایرانی جامعه ما در برابر هجوم فرهنگی، سیاسی و اقتصادی غرب بود. بازگشت ایران به اسلام، صرفاً بازگشت به هویت تاریخی و جغرافیایی نبود بلکه بازگشت به هویت توحیدی و معنوی خویش بود.

نقش امام خمینی در تقویت جامعه ایرانی چگونه بوده است؟ دی ۹۲

جامعه ایران به رهبری امام خمینی ثابت و با تکیه بر آموزه‌های قرآن و اهل بیت علیهم السلام به هویت اسلامی خود بازگشت؛ تاریخ و جغرافیای خود را ذیل آسمان معنوی توحید قرار داد و به این ترتیب از مرزهای جامعه ایمانی خود و در برابر جهانی که در مقابل او صف کشیده بود، به مدت هشت سال دفاع کرد. این مقاومت، در عرصه‌های مختلف تا امروز ادامه یافته است.

سه مورد از تاثیرات انقلاب اسلامی را در هویت ایرانی بنویسید. خرداد ۹۱ و خرداد ۹۹

موجب بازگشت فرهنگ ایرانی به خویشنده‌ی الهی و توحیدی شد

موجب بازگشت به هویت اسلامی با رهبری امام خمینی و با استفاده از آموزه‌های قرآن و اهل بیت علیهم السلام شد ایران به عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی در جهان شناخته شد

ایران به عنوان قطب فرهنگی جدید مطرح شد



■ ای خدا!

من باید از نظر علم از همه برتر باشم تا مبادا
که دشمنان از این راه مرا طعنه زنند. باید به
آن سنگدلانی که به بیان علم به مردم فخر
می‌فروشنند ثابت کنم که خاک پای من نخواهند
شد، باید همه آن تیره‌دلان مغفورو متكبر را به
زانو درآورم آنگاه خود خاضع ترین فرد روی زمین
باشم.

(شهید مصطفی چمران)

جامعه ایرانی با بازگشت به هویت اسلامی خود، چه اثری بر جهان اسلام گذاشت؟ دی ۹۶ و شهریور ۹۹

جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود، که هویتی مستقل، فعال و اثربار است، به قلب تینده بیداری اسلامی^۱ تبدیل شد. اینک جوامع اسلامی، دیگر با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ غربی القا می کرد، جست و جو می کنند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی^۲ جدید در جهان ظاهر می شود.

انقلاب اسلامی ایران افق های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گشوده و نظریه ی روزگار غربی، را که طی قرن بیستم، دنیوی شدن همه فرهنگ ها را سرنوشت مشترک و حتمی، بشریت می دانستند، به تأمیل در نظریات پیشین خود و بازبینی، آنها فراخوانده است.

حیات معنوی اسلام بعد از انقلاب اسلامی ایران، چه افق های جدیدی را به روی دانشمندان جهان غرب کشود؟ شهریور ۹۶

انقلاب پرشکوه ملت ایران که بزرگ ترین و مردمی ترین انقلاب عصر

جدید است، تنها انقلابی است که یک چله پرافتخار را بدون خیانت به آرمان هایش پشت سر نهاده و در برابر همه وسوسه هایی که غیرقابل مقاومت به نظر می رسیدند، از کرامت خود و اصالت شعارهایش صیانت کرده است. شعارهای جهانی و فطری این انقلاب دینی یعنی آزادی، اخلاق، معنویت، عدالت، استقلال، عزت، عقلانیت و برادری هیچ یک به یک نسل و یک جامعه مربوط نیست تا در دوره ای بدرخشد و در دوره ای دیگر افول کند. هرگز نمی توان مردمی را تصور کرد که از این چشم اندازهای مبارک دل زده شوند. هرگاه دل زدگی پیش آمده، از روی گردانی مسئولان از این ارزش های دینی بوده است و نه از پایبندی به آنها و کوشش برای تحقق آنها ... انقلاب اسلامی ملت ایران قدر تمدن اما مهربان و باگذشت و حتی مظلوم بوده است. در هیچ معركه ای حتی با صدام و آمریکا گلوله اول را

شلیک نکرده و در همه موارد، پس از حمله دشمن از خود دفاع کرده و البته ضربت متقابل را محکم فروز آورده است. با صراحة و شجاعت در برابر زورگویان و گردنه کشان ایستاده و از مظلومان و مستضعفان دفاع کرده است. این جوانمردی و مروت انقلابی، این صداقت و صراحة و اقتدار، این دامنه عمل جهانی و منطقه ای در کنار مظلومان جهان، مایه سربلندی ایران و ایرانی است و همواره چنین باد.



برگرفته از بیانیه
گام دوم انقلاب
رهبر انقلاب اسلامی

مفهوم بیداری اسلامی را بنویسید

۱- بیداری اسلامی، مقاومت هایی به منظور حفظ عزت و استقلال جهان اسلام در برابر نفوذ و سلطه فرهنگ غرب است که ریشه در فرهنگ اسلامی دارد

۲- کانون یا مرکزی که مردم جهان برای پاسخ به پرسش ها و نیازهای خود به ویژه پرسش های معرفتی و معنوی به آن رومی آورند.

شهید قاسم سلیمانی از تربیت‌یافتگان انقلاب اسلامی بود که عمری را به جهاد مخلصانه در راه خدا و دفاع از مظلومان و مستضعفان جهان گذراند. او از چهره‌های محبوب ایرانیان و آزادی خواهان جهان بود که **به دستور مستقیم رئیس جمهور آمریکا** در کشور عراق به

شهادت رسید. وداع مردم عراق و ایران با ایشان که **بکی از بزرگ‌ترین بدرقه‌های جهان بود** و برگزاری صدها مراسم نکوداشت و راه‌پیمایی‌های اعتراضی و پرخروش در ده‌ها کشور جهان برای خون خواهی و انتقام ایشان، جلوه‌ای باشکوه از امتداد فرهنگی انقلاب اسلامی در منطقه و جهان بود.



■ با اینکه در هیچ سند بین‌المللی، سط्रی درباره تحریم‌های دارویی نوشته نشده است اما در عمل، تحریم‌های دارویی، بیماران خاص ایرانی را با مشکلات جدی مواجه کرده است. ■ پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای، کشورهای جهان را به دو دسته دارای سلاح هسته‌ای و فاقد این نوع سلاح تقسیم کرد و مطابق آن اعضای دائم شورای امنیت به طور رسمی صاحب سلاح هسته‌ای شدند.

تحلیل کنید حجاب به عنوان نماد هویت جوامع اسلامی در صد سال اخیر چه فراز و فرودهایی داشته است؟



حجاب به عنوان نماد هویت جوامع اسلامی در صد سال اخیر فراز و فرودهایی داشته است. در دوران رضاخان، حجاب **مسئله**

1 و **معرض درون جامعه ایران بود و زنان** **2** **مسلمان اجازه رعایت ضوابط دینی خود را نداشتند. اینک حجاب مسئله کشورهای**

اروپایی شده است و برخی از کشورهای اروپایی از ورود زنان با حجاب به مراکز آموزشی ممانعت می‌کنند. مسئله شدن حجاب در کشورهای اروپایی را با توجه به هویت فرهنگی جوامع اسلامی تحلیل کنید.

خلاصه کنید

- ایرانیان با مشارکت در حیات فکری جهان اسلام، زبان فارسی را به زبان دوم جهان اسلام تبدیل کردند.

مفاهیم اساسی

هویت ایرانی اسلامی انقلابی،

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

آنچه از این درس آموختیم



اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار



تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال



همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد